

EURAN LUKION TASA-ARVOSUUNNITELMA

Sisällys

- 1. Johdanto**
- 2. Tasa-arvoon liittyvä lainsäädäntö**
- 3. Tasa-arvosuunnitelman tavoitteet**
- 4. Euran lukion opetussuunnitelma**
- 5. Opiskelijoiden valinnat**
- 6. Opetuksen järjestäminen**
- 7. Opintosuoritusten arviointi**
- 8. Sukupuolinen häirintä ja sen ehkäisy**
- 9. Euran lukion opiskelijoiden sukupuolijakaumat ja muuta tilastotietoa**
- 10. Tasa-arvosuunnitelmasta tiedottaminen**

1. Johdanto

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986, tasa-arvolaki) ja sen uudistus (232/2005) velvoittavat oppilaitokset (ei peruskouluja) laatimaan tasa-arvosuunnitelman yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden edustajien kanssa.

Suunnitelmaan tulee kirjata selvitys oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta, mahdolliset ongelmakohdat sekä toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi ja sen tulee tähdätä nimenomaan oppilaitoksen toiminnan kehittämiseen. Lukion tasa-arvosuunnitelmassa on erityisesti huomioitava tasa-arvon toteutuminen opiskelijavalinnoissa, opetusta järjestettäessä ja opintosuorituksia arvioitaessa. Edelleen tärkeää on seksuaalisen häirinnän ja sukupuolen perusteella tapahtuvan häirinnän ennalta ehkäiseminen ja lopettaminen.

Tasa-arvosuunnitelman toteutumista seurataan ja sitä tarkistetaan ja päivitetään tarvittaessa tai vähintään kolmen vuoden välein. Siihen sisällytetään arvio aikaisemman suunnitelman toteutumisesta, käytetyistä toimenpiteistä ja mahdollisista tuloksista.

Euran lukion tasa-arvosuunnitelma liitetään osaksi koulun opetussuunnitelmaa.

2. Tasa-arvoon liittyvä lainsäädäntö

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/8.8.1986)

5 § Tasa-arvon toteuttaminen koulutuksessa ja opetuksessa

Viranomaisten ja oppilaitosten sekä muiden koulutusta ja opetusta järjestävien yhteisöjen on huolehdittava siitä, että naisilla ja miehillä on samat mahdollisuudet koulutukseen ja ammatilliseen kehitykseen sekä että opetus, tutkimus ja oppiaineisto tukevat tämän lain tarkoituksen toteutumista.

6b § Toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi oppilaitoksissa

Oppilaitoksen tulee vuosittain yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden edustajien kanssa laatia tasa-arvosuunnitelma. Suunnitelman tulee sisältää oppilaitoksen tasa-arvotilanteen ja siihen liittyvien ongelmien kartoitus sekä toteutettaviksi suunnitellut tarpeelliset toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi. Erityistä huomiota tulee kiinnittää tasa-arvon toteutumiseen opiskelijavalinnoissa, opetusta järjestettäessä ja opintosuorituksia arvioitaessa sekä toimenpiteisiin, joilla pyritään seksuaalisen häirinnän ja sukupuolen perusteella tapahtuvan häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen. Tasa-arvosuunnitelman tulee sisältää arvio aikaisempaan tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja niiden tuloksista. Suunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksessa laadittavaa suunnitelmaa. Vuosittaisen tarkastelun sijasta voidaan oppilaitoksessa sopia, että suunnitelma laaditaan vähintään kerran kolmessa vuodessa. Tätä pykälää ei sovelleta perusopetuslaissa ([628/1998](#)) tarkoitettuihin opetuksen järjestäjiin ja kouluihin.

7 § Syrjinnän kieltö

Välitön ja välillinen syrjintä sukupuolen perusteella on kielletty. Välittömällä syrjinnällä tarkoitetaan tässä laissa: 1) naisten ja miesten asettamista eri asemaan sukupuolen perusteella; tai 2) eri asemaan asettamista raskaudesta tai synnytyksestä johtuvasta syystä.

Välillisellä syrjinnällä tarkoitetaan tässä laissa: 1) eri asemaan asettamista sukupuoleen nähden neutraalilta vaikuttavan säännöksen, perusteen tai käytännön nojalla, jos menettelyn vaikutuksesta henkilöt voivat tosiasiallisesti joutua epäedulliseen asemaan sukupuolen perusteella; tai 2) eri asemaan asettamista vanhemmuuden tai perheenhuoltovelvollisuuden perusteella.

Edellä 3 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettua menettelyä ei kuitenkaan ole pidettävä syrjintänä, jos sillä pyritään hyväksyttävään tavoitteeseen ja valittuja keinoja on pidettävä aiheellisina ja tarpeellisina tähän ta-

voitteeseen nähden. Seksuaalista häirintää ja häirintää sukupuolen perusteella samoin kuin käskyä tai ohjetta harjoittaa sukupuoleen perustuvaa syrjintää on pidettävä tässä laissa tarkoitettuna syrjintänä.

8b § Syrjintä oppilaitoksissa

Oppilaitoksen sekä muiden koulutusta ja opetusta järjestävien yhteisöjen menettelyä on pidettävä tässä laissa kiellettyinä syrjintänä, jos henkilö asetetaan opiskelijavalinnoissa, opetusta järjestettäessä, opintosuorituksen arvioinnissa tai oppilaitoksen tai yhteisön muussa varsinaisessa toiminnassa sukupuolen perusteella muita epäedullisempaan asemaan taikka muutoin kohdellaan 7 §:ssä tarkoitettulla tavalla. Tätä pykälää ei sovelleta perusopetuslaissa tarkoitettuihin opetuksen järjestäjiin ja kouluihin.

3. Tasa-arvosuunnitelman tavoitteet

Tasa-arvosuunnitelman tavoitteena on kiinnittää huomiota naisten ja miesten välisen tasa-arvon toteutumiseen. Tarkoituksena on ennaltaehkäistä kaikkea sukupuoleen perustuvaa syrjintää. Tasa-arvolaisissa (7 §) kielletään välitön ja välillinen syrjintä sukupuolen perusteella. Siinä määritellään syrjinnäksi myös seksuaalinen häirintä ja häirintä sukupuolen perusteella sekä myös käsky harjoittaa sukupuoleen perustuvaa syrjintää. Lisäksi vielä tasa-arvolaisissa (8b §) kielletään syrjintä oppilaitoksissa. Naisilla ja miehillä tulisi olla samanlaiset mahdollisuudet koulutukseen.

4. Euran lukion opetussuunnitelma

Euran lukion opetussuunnitelman mukaan opiskelijoita pyritään kasvattamaan suvaitsevaisuuteen. Opetuksen perustana ovat ihmisoikeuksien ja elämän kunnioitus. Tavoitteena on mm. pyrkimys oikeudenmukaisuuteen ja demokratian ja tasa-arvon edistämiseen. Edelleen opiskelijan tulisi oppia tuntemaan, mitkä ovat kansalaisen perusoikeudet Suomessa, mitä ne käytännössä merkitsevät sekä miten niitä ylläpidetään ja edistetään. Opetussuunnitelman tavoitteissa siis näkyy pyrkimys ohjata opiskelijoita kaikinpuolisen tasa-arvoon toteuttamiseen. Tämä ei tarkoita sitä, että vaadittaisiin kaikkien tasapäistämistä tai sitä, että kaikkien pitäisi olla samanlaisia. Lukiossamme arvostetaan kulttuurimme rikasta perintöä ja yleisesti hyväksytyjä hyviä käytöstapoja.

5. Opiskelijoiden valinnat

Koulutus- ja ammattirakenteen jakautuminen sukupuolen mukaan on Suomessa erityisen voimakasta. On selkeästi nähtävissä, että naiset kilpailevat keskenään koulutuspaikoista naisennemistöisille aloille, mistä johtuu, että naisvaltaisille aloille on vaikeampi päästä opiskelemaan kuin miesvaltaisille. Näistä rakenteellisista tekijöistä johtuen miesten on helpompi päästä koulutukseen, vaikka heidän koulumenestyksensä on ollut heikompi.

Lukioaikana otetaan esiin koulutuksen ja työmarkkinoiden sukupuolijako. Parhaiten tämä soveltuu tehtäväksi opinto-ohjauksen yhteydessä, mutta sopii myös keskustelun aiheeksi eri oppiaineiden tunneilla. Opiskelijoille esitellään tasapuolisesti kaikkia aloja ja ammatteja ja tutustutaan alojen vaatimuksiin, opiskelupaikkoihin ja pääsyvaatimuksiin..

Euran lukion opettajakuntaan kuuluu sekä nais- että miesopettajia (lukuvuonna 2009-2010 8 naisopettajaa ja 6 miesopettajaa), mikä on opiskelijoiden kannalta hyvä tilanne.

6. Opetuksen järjestäminen

Tutkimusten mukaan pitkään on pyritty sukupuolten väliseen tasa-arvon toteuttamiseen sillä, että opetus on ollut mahdollisimman sukupuolineutraalia eli opiskelijoiden sukupuol-

leen on kiinnitetty mahdollisimman vähän huomiota. Viime vuosina on painopistettä siirretty ns. sukupuolisensitiivisen opetustavan suuntaan, jossa tavoitteena on tunnistaa tyttöjen ja poikien erilaiset tarpeet eri ikä- ja kehitysvaiheissa.

Opiskeluolot tulee järjestää sellaisiksi, että ne sopivat sekä nais- että miesopiskelijoille. Erityistä huomiota tulee kiinnittää siihen, ettei toisinaan nuorten lukiolaismiesten keskuudessa havaittava hyvän menestyksen väheksyminen johtaisi poikien alisuoriutumiseen lukiossa. Molempia sukupuolia tulee kannustaa löytämään omat henkilökohtaiset vahvuutensa ja kiinnostuksen kohteensa.

7. Opintosuoritusten arviointi

Kaikinpuolisen tasa-arvon tulee toteutua opiskelijoiden suorituksia arvioitaessa. Opettajien tulee antaa arvosanat osaamisen ja tiedon perusteella eikä suosimalla jompaakumpaa sukupuolta. Arvioinnin perusteet tulee kertoa opiskelijoille kurssin alussa ja opettajan pitää arvioida suoritukset sen mukaan, miten hyvin opetussuunnitelman asettamat tavoitteet on saavutettu käyttäen samoja kriteereitä kaikkiin opiskelijoihin sukupuoleen katsomatta.

Euran lukion opetussuunnitelman mukaan arvioinnin pitää olla oikeudenmukaista, tasa- puolista ja vertailukelpoista, ennustavaa ja sen tulee pohjautua riittävän kattavaan näyttöön.

8. Sukupuolinen häirintä ja sen ehkäisy

Sukupuolisena häirintänä tai ahdisteluna pidetään kaikkea sellaista toimintaa, jota sen kohde pitää loukkaavana tai vastenmielisenä. Kaikkien Euran lukiossa opiskelevien tai työskentelevien tulee kohdella toisiaan kunnioittavasti ja tasavertaisesti. Minkäänlaista henkilöön tai ryhmään kohdistuvaa seksuaalista tai muuta häirintää - ei henkistä eikä fyysistä - suvaita. Myöskään ei-toivottu kielenkäyttö - kuten haistattelu, kiroilu, nimittely, härskit puheet, ulkonäön arvosteleminen tai muu uhkaava käyttäytyminen - ei ole sallittua. Niin ikään sukupuolisesti vihjailevat eleet ja seksuaalisesti värityneet viestit kuuluvat toimintaan, jota ei voida hyväksyä. Tarkoituksellinen seksuaalisesti provosoiva pukeutuminen luetaan myös seksuaaliseksi häirinnäksi.

Jokaisella opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Epäasialliseen kielenkäyttöön ja käyttäytymiseen puututaan. Toimenpiteinä käytetään luokasta poistamista ja tarvittaessa rehtorin puhuttelua. Jos on joutunut sukupuolisen häirinnän kohteeksi, tulee tämä ilmaista häiritsijälle ja mikäli tämä ei auta, tulee ilmoittaa asiasta opettajakunnalle tai esimiehelle. Vastuu häirinnän poistamiseksi siirtyy Euran lukiolle siinä vaiheessa, kun sen henkilöstön edustajalle on asiasta ilmoitettu. Tiedon saatuaan oppilaitos ryhtyy poistamaan ongelmaa käytettävissään olevin keinoin.

9. Euran lukion opiskelijoiden sukupuolijakaumat ja muuta tilastotietoa

Sukupuolen mukaan eriteltyt tilastot opiskelijoista saadaan Primus-opiskelijahallintaohjelmasta.

Lukuvuonna 2009 -10 Euran lukion opiskelijoiden prosentuaalinen sukupuolijakauma on seuraava:

	naisia	miehiä
1. vuoden opiskelijat (n= 53)	52,8 %	47,2 %
2. vuoden opiskelijat (n= 55)	52,7 %	47,3 %
3. vuoden opiskelijat (n= 42)	61,9 %	38,1 %
4.-5. vuoden opiskelijat (n=15)	60,0 %	40,0 %
Koko koulu (n= 165)	55,8 %	44,2 %

Koska kyseessä on suhteellisen pienet kokonaismäärät, voidaan tuloksia näennäisen suuristakin vuosittaisista heilahduksista huolimatta pitää normaaleina eikä niistä voida tehdä kovin pitkälle meneviä johtopäätöksiä. Ihanteena olisi, että molempia sukupuolia hakeutuisi lukio-opetukseen tasapuolisesti eivätkä lukio-opinnot olisi erityisesti vain tyttöjen valitsemia, mikä valtakunnallisesti tarkasteltuna on suuntaus.

Vertailua voitaisiin suorittaa myös ainevalintojen suhteen (sukupuolijakauma kursseilla).

	kaikki	naisia	miehiä
• Pitkän matematiikan valinneita (n= 165)	50,9 %	23,6 %	27,3 %
• Saksan valinneita (n= 165)	53,9 %	24,8 %	29,1 %
• Ranskan valinneita (n= 165)	16,4 %	15,2 %	1,2 %

Vähintään yhden syventävän kurssin pakollisen kurssin lisäksi valinneet (luvusta puuttuu ensimmäisen vuoden opiskelijoiden osuus, kurssia ei ole vielä ollut):

• Fysiikan valinneita (n=165)	27,9 %	8,5 %	19,4 %
• Psykologian valinneita (n= 165)	30,3 %	24,2 %	6,1 %

	naisia	miehiä
• Pitkän matematiikan valinneista (n= 84)	46,4 %	53,6 %
• Saksan valinneista (n= 89)	46,1 %	53,9 %
• Ranskan valinneista (n= 27)	92,6 %	7,4 %
• Fysiikan (pakollisen lisäksi) valinneista (n= 46)	30,4 %	69,6 %
• Psykologian (pakollisen lisäksi) valinneista (n= 50)	80,0 %	20,0 %

Kuinka moni naisista / miehistä valitsee ko. aineen:

	naisista (n= 92)	miehistä (n= 73)
• Pitkän matematiikan valinneet	42,4 %	61,6 %
• Saksan valinneet	44,6 %	65,8 %
• Ranskan valinneet	27,2 %	2,7 %
• Fysiikan valinneet (pakollisen lisäksi)	15,2 %	43,5 %
• Psykologian valinneet (pakollisen lisäksi)	43,5 %	13,7 %

Euran lukion kurssitarjonta pyritään pitämään monipuolisena, jotta eri tavoin orientoituneet opiskelijat voisivat vapaasti valita sen opinahjokseen.

10. Tasa-arvosuunnitelmasta tiedottaminen

Tasa-arvosuunnitelman tavoitteita pidetään esillä sopivissa tilaisuuksissa, kuten esim. opettajainkokouksissa ja opiskelijoiden ryhmänohjaustilaisuuksissa. Lukion kotisivujen kautta internetissä tavoitetaan koko henkilökunnan ja opiskelijoiden lisäksi myös opiskelijoiden huoltajat. Myös huoltajailat muodostavat yhden tiedonvälityskanavan.